

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2026. május 4.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2026. május 4. 9:00

Időtartam: 240 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI HIVATAL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Ossza be a 240 percet úgy, hogy minden feladatra legyen elég ideje!

Alaposan olvassa el a feladatokat, kérdéseket, szempontokat!

Bátran fogalmazzon meg önálló véleményt, ahol azt kéri a feladat!

Írásait gondosan szerkessze, helyesírását ellenőrizze a szótárból, ha bizonytalan!

A költői-írói helyesírás átvétele saját szövegében nem hiba, ha az idézet szó szerinti és idézőjellel jelölt. Amennyiben az idézet jelöletlen és/vagy tartalmi idézet, akkor ügyeljen arra, hogy *A magyar helyesírás szabályainak 12. kiadása* alapján írja az adott szót!

Ékezethasználata pongyolának minősül, ha az egyezményes ékezetek helyett egyéni jeleket használ. Az egyéni írássajátosságok nem mentesítenek a hosszú és a rövid magánhangzók megkülönböztetésének kötelezettsége alól.

Jegyzeteket, vázlatot készíthet, de ügyeljen, hogy azok elváljanak a kész fogalmazásoktól!

Ha a megoldott feladatokban javítani akar, akkor a javítani kívánt szót / szavakat húzza át, a helyesnek vélt szót / szavakat pedig írja le újra!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor**Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldja meg a feladatokat!****Szikszainé Nagy Irma: A líráról – röviden (részlet)**

A stílus és a nyelvhasználat szorosan összefügg, mert amikor egy beszélő, alkotó egy szót vagy egy nyelvi formát kiválaszt, tulajdonképpen stílust is választ.

A szépirodalmi stílusválasztás első lépésként műnemi választást jelent. Az epika és a dráma mellett a líra a harmadik műnem. A lírát csak a 16. századi Itáliában kezdik a rövid versfajta összefoglaló nevéként említeni, és a 18. század második felétől szokás a műnemek egyenrangú együttesében számontartani, illetve az életrajzi (alkotói) és a lírai (versbeli) ént megkülönböztetni.

A *líra* szó eredetileg 'lantot' jelentett, így lett a lant kíséretében előadott énekvers neve, ahogy Balassi Bálint versei fölött még ott az *ad notam* jelzés. Csak a későbbiekben függetlenedett az ún. szövegvers a zenekísérettől. Ma a költők „lírai hangszerkezeléséről” szokás beszélni, mert a zene, azaz a hangzás, a ritmus mindig is meghatározó eleme a versnek.

A líra *műnemek közötti helyét* és lényeges sajátosságát így jelölte meg Petri György: azért van a lírának sajátos helye a műnemek között, mert egyedül képes tárgyává tenni az univerzálékat (szabadság, szerelem, halál, boldogság, boldogtalanság). „Egy regény vagy egy dráma nem szólhat a szerelemről vagy a halálról, csak X. Y. szerelméről, vagy X. úr és Y. kisasszony viszonyáról”. De a műnemi határok ennek ellenére nem élesek, hanem átjárhatók.

A lírai *beszédhelyzet* középpontjában az én áll. A lírát a személyes megnyilatkozás fiktív utánpótlásának, „kihallgatott magánbeszédnek” szokták tartani. A lírai szövegtől a befogadó nem történetmesélést vár, hanem gondolat-, érzelem- és hangulatközvetítést, amely fényt derít egy addig feltáratlan világra. A lírában mindig is uralkodik a világot tükröző személyes, eredeti, intenzív érzelmek újszerű kifejezőmódja. A líra a szubjektivitás műneme, az önkifejezés területe, ahogy Gottfried Benn állítja: „[...] a vers mögött minden esetben jól láthatóan ott áll a szerző, a lénye, a léte, a belső állapota”, még a legtárgyilagosabb szövegekben is. [...]

A líra a *formai sajátosságai* révén is elkülönül a másik két műnemtől. Látszólag végtelenül egyszerű, hiszen kifejezőeszköze a szó. Valójában nem pusztán a szó, és ezáltal a hangok jelentést erősítő szerepe a meghatározó, hanem sokkal inkább a szavak újszerű kapcsolásán, plasztikus képanyaggá kötésén és az így teremtődő zeneiségen múlik a művészi hatás. Eltérő lírai *beszédmódok* különböztethetők meg a lírai szövegekben: az *én-formájában* sem feltétlenül azonos az alkotói és a lírai én; az *önmegszólító* beszédmódban a költő önmagával folytat dialógust **A**¹; a személyesség pedig látszólag teljesen eltűnik a *harmadik személyű előadásmódban*.

A líra *esztétikuma* a nyelvből „bányászható ki”, így születik meg a teremtő anyagból (szókincs, grammatikai szerkezetek stb.) a teremtett anyag, azaz a létrehozott nyelvi forma.

A *líranyelv* milyensége elsőrendű fontosságú. A magyar líranyelvben koronként és alkotóktól függően sokat változtak az esztétikai rendszerek, a lírapoétikai alakzatok, a nyelvi közlésmódok. De az alapvető *formateremtő* *elvek* változatlanul megőrződtek: a líra hangzása, zenei szerkezete meghatározó, mert az akusztikai szintje a jelentéssel összefüggésben

¹ A kiemelt betűjelekhez az 1. feladat kapcsolódik.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

keletkezik. Sok esetben a vers érzésanyaga kíván megfelelő ritmizáltságot. **B** A lírai szöveget a hétköznapi beszéd fölé emeli a ritmikai kötöttsége. A líra strófaszerkezete a mondatstruktúra, a szünetek, a hangsúlyok által érvényesül. A rím is fokozza a sorok rögzítettségét, éppen ezért gyakorisága vagy éppen hiánya jellegzetes stíluseszköz. A stíluselemek elrendezése, újjárendezése különböző alakzattípusok révén expresszivitást teremt.

A lírán belül számos *műfaj* mint állandósult kifejezési forma, azaz megnyilatkozási típus különíthető el. A líraértelmezés szempontjából fontos a műfajok elkülönítése [...], mert a stílus műfajonként is módosul, hiszen minden műfajnak megvan a maga stílusa. Jelentésképző szerepük van a lírai szövegek érzelmi, gondolati, élmény-, vallomás-, helyzet- és szerep-, a kollektív vagy a tárgyias líra műfaji kategóriáinak. A líraelmélet az utóbbi időkben új verstípusokat különböztetett meg (objektív líra, létösszegző versek, önmegszólító versek, idő- és értékszembesítő versek).

A líra *történetében* a műnem alapvető meghatározó jegyei változatlanok, csak a másodlagos sajátosságok módosulnak (pl. grammatikai eszközök). A líratörténeti folyamatban fordulat akkor áll be, amikor a költői önmegértéshez feltett kérdésre az alkotó új válasszal felel, ha a nyelvszemlélet módosul, ha új kultúraértelmezés születik, ha a képalkotás változik, ha művészi újszerűség jelentkezik, ha új ízlésirány tör felszínre. A líratörténet toposzai, azaz a nagy múltú, hagyományos motívumok irodalomtörténeti korszakokon át megmaradnak, átöröklődnek. Arany János például a lefelé mozgás archetipikus szimbólumával nemegyszer élt az 1850-es években írott verseiben. **C**

A *líraolvasás* poétikai kérdései időről időre változnak. A lírai szöveg fikcionális, ezért nem lehetséges literális olvasata. Még a természeti jelenség „festése” sem reprodukció, hanem grammatizáltság, poetizáltság, stilizáltság, retorizáltság és strukturáltság révén keletkezett alkotás.

A *líraértés* akkor megfelelő, ha nem kizárólag az olvasó tetszőleges értelmezése szabja meg az értelmezést, és nem is csak a szöveg a jelentéstulajdonítás alapja, hanem a kettő együtt. A modern líraelméletben a monologikusnak értelmezett költői hang helyett a dialogicitás érvényesülését fogadják el, azt vallva, amit Kosztolányi Dezső állított: „az olvasó tevékeny-alkotó munkatársává válik” a költőnek, vagyis minden mű dialogikus jellegű az alkotó (a mű) és a befogadó kommunikációjában, mert a jelentésképzés mindig nyitott, és az olvasóra vár a feladat: folytatni az értelemalkotást.

A feladatlap bázisszövege az eredeti forrásszöveg módosításával (rövidítésével, nyelvtani egyszerűsítésével), de az eredeti szöveg integritásának megtartása mellett jött létre.

Forrás: Szikszainé Nagy Irma (2024): A líráról – röviden. *A magyar líra stílustörténete*. Osiris Kiadó, Budapest. 11–14.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1. Az alábbiakban három versrészletet olvashat. Válassza ki, hogy az adott versrészlet melyik betű helyére (A, B, C) illeszteni be példaként az olvasott szövegbe! Minden helyre csak egy betűjelet írhat.

a) „Őszi éjjel
izzik a galagonya
izzik a galagonya
ruhája.
Zúg a tüske,
szél szalad ide-oda,
reszket a galagonya magába.” _____ betű helyére

b) „Most ez a hit... néma kétség,
S minél messzebb haladok,
Annál mélyebb a sötétség;
Vissza sem fordulhatok.
Nem magasba tör, mint másszor –
Éltem lejtős útja ez;
Mint ki éjjel vízbe gázol
S minden lépést óva tesz.” _____ betű helyére

c) „Tudod, hogy nincs bocsánat,
hiába hát a bánat.
Légy, ami lennél: férfi.
A fű kinő utánad.” _____ betű helyére

3 pont	
--------	--

2. A szövegben több idegen szót olvashat. Ezek közül háromnak megadjuk a jelentését, magyarázatát. Írja az idegen szót az adott jelentés után!

a) valaminek a dallamára (éneklendő): _____

b) általános, egyetemes érvényű, mindenre kiterjedő; mindenki számára érthető értékek:

_____

c) egyéni nézőponton, tapasztalaton, személyes érzelmeken és véleményen alapuló megközelítés:

_____

3 pont	
--------	--

3. Döntse el, hogy az alábbi állítások igazak (I) vagy hamisak (H)! Írja a betűjelet a második oszlopba!

A lírai műfajok csak a 16. századtól kezdve terjedtek el.	
A stílus választás és elrendezés eredménye.	

2 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. a) Húzza alá a felsorolásból a lírai műfajokat! Jelölése egyértelmű legyen! Figyeljen arra, hogy minden hibás aláhúzás csökkenti a jó válaszok számát.

9–8 jó válasz 3 pont. 7–6 jó válasz 2 pont. 5–4 jó válasz 1 pont. 3–0 jó válasz 0 pont.

epigramma eposz elégia ekloga vers himnusz disputa

disztichon ditirambus rapszódia invokáció óda gesta zsoldár

tercina históriás ének helyzetdal elbeszélő költemény

3 pont	
--------	--

b) Írjon két állítást a szöveg alapján a líra műnemébe tartozó műfajok közös tulajdonságára, jellemzőjére! Idézhet is.

- _____
- _____

2 pont	
--------	--

5. Értelmezze Weöres Sándor alábbi sorait!

„A jó vers élőlény, akár az alma,
Ha ránézek, csillogva visszanéz...”

Idézzé (szó szerint vagy tartalmilag) a bázisszövegnek azon szövegrészét, amely hasonló gondolatokat tartalmaz, mint Weöres Sándor verse!

- _____

1 pont	
--------	--

6. a) Bizonyítsa két érveléssel, hogy a középkori trubadúrlíra hagyományaira játszik rá az alábbi költemény! A két érv együttesen ér egy pontot.

<p>Ez világ sem kell már nekem Nálad nélkül, szép szerelmem, Ki állasz most én mellettem, Egészséggel, édes lelkem.</p> <p>Én bús szívem vidámsága, Lelkem édes kívánsága, Te vagy minden boldogsága, Veled Isten áldomása.</p> <p>Én drágalátos palotám, Jóillatú piros rózsám, Gyönyörű szép kis violám, Élj sokáig, szép Júliám!</p>	<p>Feltámad a napom fénye, Szemüldek fekete széne, Két szemem világos fénye, Élj, élj életem reménye!</p> <p>Szerelmedben meggyúlt szívem Csak tégedet óhajt lelkem, Én szívem, lelkem, szerelmem, Idvez légy én fejedelmem!</p> <p>Júliámra hogy találék, Örömben így köszönék, Térdet fejet neki hajté, Kin ő csak elmosolyodék.</p> <p style="text-align: right;">/Balassi Bálint/</p>
---	---

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- _____
- _____

1 pont

b) Egészítse ki a következő mondatot a fenti versre vonatkozóan!

A vers ritmusát a középkori magyar költészetre jellemző _____
verselés, verselési mód határozza meg, melyet _____ (rímfajta
megnevezése) fog strófába.

2 pont

7. A magyar irodalom ismert költőinek születési és halálozási évszámát olvashatja az alábbiakban. Válassza ki a felsorolt nevek közül, melyik költőnk mikor élt! Írja a költő nevét a választott dátumokhoz! (Az évszámok mellett az időrend és a korszakok is segítenek a feladat megoldásában.)

7–6 jó válasz 2 pont. 5–4 jó válasz 1 pont. 3–0 jó válasz 0 pont.

1554–1594 _____	1773–1805 _____
1800–1855 _____	1823–1849 _____
1877–1919 _____	1905–1937 _____
1909–1944 _____	

Ady Endre   Balassi Bálint   Csokonai Vitéz Mihály   József Attila   Petőfi Sándor
Radnóti Miklós   Vörösmarty Mihály

2 pont

8. Olvassa el az alábbi verset, majd oldja meg a feladatokat!

Kölcsey Ferenc: *Áldozat*

Áldozatom két Istenség oltára felett áll:

Könny neked, ó Szerelem, és neked, ó Haza, vér.

a) Mi a vers műfaja? _____

1 pont

b) Nevezze meg a 2. verssort!

A 2. sor (verstanilag): _____

1 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

9. Válassza ki az alábbi művek közül azokat, amelyek a líra műnemébe sorolhatók ÉS nyugatos költők versei! A jó válaszokat húzza alá! Jelölése egyértelmű legyen! Figyeljen arra, hogy minden hibás aláhúzás csökkenti a jó válaszok számát.

5–4 jó válasz 2 pont. 3 jó válasz 1 pont. 2–0 jó válasz 0 pont.

Tiszai csönd   *Ki viszi át a Szerelmet*   *Letésem a lantot*   *Esti kérdés*

Héja-nász az avaron   *A természet vadvirága*   *A vén cigány*   *Hajnali részegség*

Az élet kapuja   *Apokrif*   *Esti sugárkoszorú*   *A Reményhez*

2 pont	
--------	--

10. Olvassa el Nagy Gáspár versét! Nevezze meg azt a három költőelődöt, akinek a verssoraiból megalkotta Nagy Gáspár az alábbi – *Három kézjeggyel* című – költeményét! Mindegyik költőtől válasszon KÉT idézetet, verssort, írja azt a költő neve mellé!

„Halált hozó fű terem,
Őrizd meg jól az életed,

De künn a dal szabadító s szabad,
A mindenséggel mérd magad!

Nagyobb igaza sohse volt népnek,
Én nem bűvésznék, de mindennek jöttem.

Hunniában valami készül,
Ne legyen egy félpercnyi békességünk,

Jaj, a Tüzet ne hagyjátok kihalni,
Hadd tehessek az emberiségért valamit!

Most hódolok midőn még messze vagy,
Akasszátok föl a királyokat!

Haza csak ott van, hol jog is van,
Édes Hazám, fogadj szívedbe, hadd legyek hűséges fiad!

Akárhogyan lesz, immár kész a leltár.
A hősokeket egy közös sírnak adják,

Vörös, de karesú még a nyár.
Kik érted haltak, szent világszabadság!

Fülembe forró ólmot öntsetek,
Én nem ilyennek képzeltem a rendet.

Az Óceánt mégis elérem.
Jöjj el, szabadság! Te szülj nekem rendet,

A néppel tűzön-vízen át!
Nem halhatunk meg, élnünk kell tovább.”

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A megidézett költő neve	Az idézett verssor (KÉT idézetet írhat mindegyik költőtől)
	1. _____ 2. _____
	1. _____ 2. _____
	1. _____ 2. _____

9–7 jó válasz 3 pont. 6–5 jó válasz 2 pont. 4–3 jó válasz 1 pont. 2–0 jó válasz 0 pont.

3 pont	
--------	--

11. Verselemzések egy-egy rövid részletét olvashatja az alábbiakban. Válassza ki, hogy az elemzésrészletek a megadott versek közül melyikhez tartoznak! Írja az elemző részletek betűjelét a vers melletti szövegdobozba! Minden dobozba csak egy betűjelet írhat.

A) A vers megszólítottja lehet a kedves, de lehet maga a beszélő (önmegszólítás), vagy akár maga az olvasó. Ezt a többszólamúságot a vers szövege is igazolja. A vers szerkezetében és a versbeszédben is megnyilvánul a többszólamúság: leíró részek és a megszólításban rejlő dialogikusság váltják egymást.

B) A költemény szervező elve a gondolatritmus, mely az egyes versszakok kezdősorának variációs ismétlődései révén az idő múlását, az ember mulandóságát érzékelteti.

C) A dal műfajának egyneműsége, akárcsak a dalokra jellemző nagyfokú zeneiség hiányzik a versből. A leírás és a reflexió kettőssége a vers szervező elve. A versszakot indító sorok még dalszerűen zengenek, de a záró sorok már utalnak a lélek zaklatott állapotára.

D) A költemény műfaja dal, verselése magyaros, kétütemű nyolcas sorokból épül fel. A népdalokra jellemző párhuzam és ellentét a vers szerkesztési elve.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>Én sem volnék, ha nem volnál, ha te hozzám nem hajolnál, te sem volnál, ha nem volnék, ha én hozzád nem hajolnék.</p> <p>Osztódom én, osztódot te. Só vagy az én kenyeremben, mosoly vagy a bajuszomon, könny vagyok a két szemedben.</p> <p>Köt a véred, köt a vérem: szeretóm vagy és testvérem. Köt a vérem, köt a véred: szeretőd vagyok s testvéred.</p> <p>Szellőm vagy, ki megsimogatsz, viharom, ki szerteszagatsz, szellőd vagyok, ki simogat, viharod, ki szétszagatlak.</p> <p>Ha nem volnék, te sem volnál, én sem volnék, ha nem volnál. Vagyunk ketten két szép nyárfa, s búvunk egymás árnyékába.</p> <p style="text-align: right;">/Kányádi Sándor/</p>	<p>Ki nyárból őszbe ballag át, Sugárból szőne balladát – Fölötte tépett, őszes ég, Vörösbe tévedt szőkeség.</p> <p>Ki őszből télbe lépeget, Lehelne szélnek éneket – Fölötte köd, hó, szent hideg, S a dallam sem szól senkinek.</p> <p>Ki tél s tavasz felé megyen, Miért töprengjen éneken? Örökre úgyse tartana Fölötte dal, se ballada.</p> <p style="text-align: right;">/Kovács András Ferenc/</p>
<p>Elaludtak a fák a levelek libegnek az álmok tudnak várni az álmok nem sietnek</p> <p>Tudjál álmokra várni ahogy ők tudnak várni rád az éber csak így nem csalja meg magát</p> <p>A levelek fölött álmodó fények úsznak az álmok fölragyognak a fények elalusznak</p> <p>Aludj fényekkel együtt ragyogj álmokkal együtt</p> <p style="text-align: right;">/Szilágyi Domokos/</p>	<p>A fán a levelek lassan lengenek. Már mind görbe, sárga s konnyadt, puha.</p> <p>Egy hallgatag madár köztük föl-le jár, mintha kalitkája volna a fa.</p> <p>Így csinál lelkem is. Jár-kel bennem is, ágról-ágra lépked egy némaság.</p> <p>Szállhatnék - nem merek. Meghajlik, remeg a gally, vár és lépked a némaság.</p> <p style="text-align: right;">/József Attila/</p>

4 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

12. Nevezze meg az alábbi Závada Péter-idézetek kiemelt soraiban előforduló szóképeket!

Idézet	A kiemelt szóképek felismerése, megnevezése
„Ím, itt ülök újra e parkban a nyárral, Hol messzire vágy a merész utazó; Fúvószenekar: koraesti madárraj – Elszáll: puha szélben a trombitaszó.”	_____
„Lemodellezni egy-egy érzeten, hogyan tűnik a hús-vér valóság léggé – mint teherdaru, csóválom fejem: tán nem szerettelek. Vagy nem eléggé.”	_____
„Az alvilágba hull a tiszta vatta, körös-körül tapintható sötét – a lomb a földnek végül visszaadta: Déméter siratja Perszephónét.”	_____

3 pont	
--------	--

13. Olvassa el Weöres Sándor négysoros köszöntőjét, melyet költőtársának írt születésnapjára, majd fejezze be a megkezdett mondatokat!

A hatvan év, mit mindketten megértünk
nem jelenti, hogy gyümölcsként megértünk,
azt sem, hogy már mindent bölcsen megértünk,
legföljebb egy garast mégis megértünk.

a) A rímekben szereplő szavak – hangalak és jelentés kapcsolatát vizsgálva –
_____ szavak.

1 pont	
--------	--

b) Az 1. sorban szereplő *megértünk* szó jelentése: _____
_____ (magyarázat és/vagy szinonima),

a 3. sorban szereplő *megértünk* szó jelentése pedig: _____
_____ (magyarázat és/vagy szinonima).

A két magyarázat együttesen ér 1 pontot.

1 pont	
--------	--

c) A *már* szó szófaja: _____

1 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**14. A költészetre mindig is jellemző volt a nyelvi játék, a nyelvvel való „bíbelődés”.
Olvassa el az adott idézeteket, majd állapítsa meg, mi a játékoság, humor forrása az adott idézetben: párosítsa az idézetet a magyarázattal! Minden idézet mellé csak egy betűjelet írhat.**

Idézetek	A játékoság forrása Betűjelek
„ A hegyek vajúdtak , de most itt ülök a kezemben egy egérrel a képernyő előtt.” /Kemény István/	
„Kiabálsz a telefonba , S szavaidnak fele tompa .” /Nadányi Zoltán/	
„Engem minden hidegen hagy ma . Ellenben mit szólnak ahhoz, kérem, Hogy drágább lett a hagyma? ” /Tóth Árpád/	
„Emlékeimet oly tömegben érzem, oly zsúfongásnak , hogy velük át sem férhetek – nem csak kiomlott agyvelóm okán – egy házon, egy díványon, egy szobán, egy kártyafüzet négyzetcentijén...” /Tandori Dezső/	

- A) A fiktív szóalkotás furcsa, parodisztikus stílusárnyalatot teremt.**
- B) A rímet indító mássalhangzók felcserélődése adja a kecskerímet.**
- C) A közmondás átalakításából, a megszokott mondatforma szétszakításából született a játékos ötlet.**
- D) Az azonos hangzású, de eltérő jelentésű szavak játéklehetőségére épített a költő.**

4 pont

40 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

MŰÉRTELMEZŐ SZÖVEGALKOTÁS: EGY MŰ ÉRTELMEZÉSE

Értelmezze Vas István emlékversét! Elemzésében fejtse ki a vershelyzet és a lírai én beszédmódjának összefüggéseit! Dolgozatában mutassa be a költemény poétikai eszközeinek, különösen ellentétrendszerének jelentésformáló szerepét!

Fogalmazása 600–800 szó terjedelmű legyen!

Vas István: Levél a túlvilágra

Már negyven éve, hogy utolszor átkaroltuk egymást

(Egyébként először is, azt hiszem:

Még nem volt divat férfiak között az ölelősdí),

Én elfordultam csüggedten, te ott maradtál,

Mert nem és nem akartál csálni, bújni,

Lesz, ahogy lesz, ahogy Isten akarja – mondd,

Negyven év múlva már bevallhatod,

Hogy gondoltál-e gondolattalan

A nagy versekre, amiket megírsz majd.

Megérte, mondd? Tudom, neked megérte

A költészetért keresztre feszülni

És feltámadni versekkel rakottan.

Vagy írtunk-e szebb verseket azóta

Mi, akiknek megadatott a vénség?

De te, Miklós, nem fogsz megöregedni,

Ma is fiatalon s beszennyezetlenül jársz

Azon a megharcolt meredek úton

Amaz Ország felé, amelyben sose csalódtál.

Érvényesebb jel nem került kortárs útlevelére:

Megszáradt sárral kevert vér a hiteles pecsétje,

S ezt nem vonhatja vissza senki semmi módon.

Menj hát, Miklós, előttünk, *per saecula saeculorum*.²

1984

Forrás: *A magyar költészet kincsestára* (1999). Unikornis Kiadó, Budapest 246.

² *per saecula saeculorum*: latin nyelvű imádságok záróformulája: mindörökkön örökké; századok századain át

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

REFLEKTÁLO SZÖVEG ALKOTÁSA

- a) „A tanulmány eredményei azt mutatják, hogy a lineáris elbeszélő és leíró szövegek számítógép képernyőjén történő olvasása gyengébb olvasásértéshez vezet, mint ugyanazon szövegek papíron történő olvasása. [...] Az eredmények azt mutatják, hogy a gyerekek lassabban olvasták a szövegeket számítógépen, mint papíron, ugyanakkor több információt idéztek fel a számítógépen olvasott szövegekből, mint a papírról olvasottakból. A szövegértésben azonban hatékonyabbnak bizonyultak, amikor papírról olvastak.” (Anne Mangen, 2013.)³
- b) „A mai diákok ugyanis véleményem szerint meglepően sokat olvasnak, ha olvasásnak tekintünk mindenféle jelek dekódolását, a jelek közötti eligazodást. A mai diákok szövegolvasása alapvetően új stratégiákra épül: szimultán, információválogató, ugrásszerű, egyedi elemekre koncentráló, a felhasználóra koncentráló, képi, továbbá sokkal gyorsabb, mint az előző generációé. [...] Az olvasás során leggyakrabban egyes információkat keres ma egy az interneten kereső, dolgozó vagy olvasó ember. Nem is kell végigolvasnia egész szövegeket, mert minden technikai feltétele megvan annak, hogy csak azt olvassa el, azt szedje ki a szövegekből, amit keres. [...] Így jött létre a szkiping-típusú, információkereső olvasás, amelynek az az előnye, hogy nagyon gyorsan rá lehet lelni azokra az információkra, amelyek érdekelnek valakit.” (Fenyő D. György, 2015.)⁴
- c) „De beleütközünk itt az irodalomtanítás egyik nagy dilemmájába is: [...] arra kellene megtanítani a gyerekeket, hogy merjenek és tudjanak lassan olvasni. A lassú olvasás visszaállítása, a koncentrált figyelem megtartása kulcsfontosságú.” (Szilágyi Márton, 2025.)⁵

Fejtsse ki véleményét a fenti szövegekre reflektálva: Ön szerint a Z generáció („digitális bennszülöttek”, 1997 és 2012 között születettek) tagjainak olvasási stratégiái valóban megváltoztak-e a korábbi generációkéhoz képest! Kifejtő esszéjében térjen ki arra, hogy a digitális térben⁶ történő olvasás következtében romlik-e a szövegértés, milyen előnyökkel és hátrányokkal jár a digitális olvasás a hagyományos (lineáris, papír alapú) olvasással szemben! Véleményét támassza alá legalább három szépirodalmi alkotás elolvasása során szerzett saját olvasás- és szövegértés-tapasztalatával!

Megoldása 250–450 szó terjedelmű legyen!

³ Anne Mangen: *Lineáris szövegek olvasása papíron vagy számítógép képernyőjén: Hatások az olvasásértésre.* <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0883035512001127>

⁴ Fenyő D. György: *Hogyan olvasnak a fiatalok? Gyermeknevelés.* 2015. 3. évf. 1. szám 62–63.

<https://www.studocu.com/hu/document/miskolci-egyetem/magyar-allam-es-jogtortent/fenyo-d-gyorgy-hogyan-olvasnak-a-fiatalok/84382240>

⁵ Szilágyi Mártonnal beszélgetett Bonczidai Éva: *Nem mi teszünk szívességet Jókainak, ha olvassuk. Magyar Kultúra Magazin.* 2025. V. évfolyam 1. szám. 125.

⁶ Képernyőn olvasás (számítógépek, tablet, mobiltelefonok, e-book olvasók)

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

			pontszám	
			maximális	elért
I. Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor			40	
II. Szövegalkotási feladatok	Műértelmező szöveg	Tartalom	25	
		Szövegszerkezet	5	
		Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	10	
		Összesen	40	
	Reflektáló szöveg	Tartalom	5	
		Problémaérzékenység	5	
		Gondolatmenet	5	
		Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	5	
		Összesen	20	
Helyesírás			-8	
Íráskép			-2	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma			100	

_____

dátum

_____

javító tanár

		pontszáma egész számra kerekítve	
		elért	programba beírt
I. Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor			
II. Szövegalkotási feladatok	Műértelmező szöveg		
	Reflektáló szöveg		
Helyesírás			
Íráskép			

_____

dátum

_____

dátum

_____

javító tanár

_____

jegyző